Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL.CV. № 100 THURSDAY, MAY 28 1998 PARSIPPANY and NEW YORK CENTS 75 -ЦЕНТІВ ПАРСИППАНІ І НЮ ЙОРК ЧЕТВЕР, 28-го ТРАВНЯ 1998 р. Ч. 100 РІК CV

Конституційний суд вивчає правомірність указів Л. Кучми

Київ (УНІАР). — Конституційність указу Президента про утворення Міністерства Інформації на базі Міністерства України у Справах Преси та Інформації, а також ліквідація Українського національного інформаційного агентства і утворення на його базі Державного інформаційного агенства України (ДІНАУ) стало предметом розгляду Конституційного суду.

Як зазначив один із авторів конституційного подання депутат Верховної Ради Віктор Понеділко, 52 парламентаристи, які ініціювали конституційне подання, не мають претензій до указів та утворення цих структур, але їхній зміст в деяких точках не відповідає Конституції. На думку суб'єктів права конституційного подання, цими указами порушено вимоги п.24 ч.1 ст.85, пп.5, 11, 20 ч.1 ст.92 та п.14 ст.106 Конституції, якими затверджено, що засади утворення й діяльності засобів масової інформації, організація та використання систем зв'язку визначаються виключно законами України.

Крім того, депутати звертають увагу на те, що підпорядкуванням Міністерству Інформації Національного інформаційного агентства і Державного телерадіокомітету, голова якого затверджується і звільняється за згодою ВР України, порушено норми Конституції, оскільки парламент має надавати згоду стосовно особи, підпорядкованої МіністерствуІнформації.

Водночас за поданням Президента Леоніда Кучми у Конституційному суді України розглядається справа про відповідність українській Конституції закону про кримський бюджет на 1998 рік.Закон Автономної Республіки Крим (АРК) передбачає зарахування до республіканського бюджету податку на додану вартість і акцизного збору.

У поданні Президента зазначається, що це рішення суперечить Конституції і законам України. Адже у законі про державний бюджет України на 1998 рік сказано, що податок на додану вартість і акцизний збір у повному обсязі зараховуються до державного бюджету України. Стаття 138 Конституції передбачає, що Автономна Республіка Крим підготовляє, затверджує та виконує бюджет АРК на основі єдиної податкової і бюджетної політики України. Згідно зі статтями 136, 137 та 138 Конституції Верховній Раді АРК не наданоправа вирішувати питання видатків із загальнодержавних податків, зборів та інших обов'язкових платежів. Питання податків регулюється виключно законами України.

На думку Президента, Верховна Рада Автономії порушила положення Конституції щодо формування бюджету Автономної Республіки Крим.

У поданні Президент просить Конституційний суд розглянути конституційність форми нормативно-правового акту про республіканський бюджет кримської автономії, оскільки Конституція передбачає, що Верховна Рада АРК ухвалює акти у формі рішень і постанов, а не законів.

Президенти закликали Захід допомогти Україні

Варшава. — 24-го травня президенти України і Польщі закликали міжнародні установи і уряди інших країн негайно надати Україні допомогу на проведення екомомічних реформ.

Леонід Кучма, Алєксандер Кваснєвський і їхній литовський колега Вальдас Адамкус брали участь у дводенному форумі в Ряшеві. Біля 500 урядовців і підприємців обговорювали на зустрічі шляхи покращання польсько-українських економічних зв'язків.

Виступаючи на пресконференції після переговорів з польським і литовським президентами, Л. Кучма сказав, що не зважаючи на свої успіхи, Україна не може сама дати раду з великою кількістю проблем. А. Кваснєвський прямо закликав західні держави допомогти Україні, зазначивши, що жоден день зволікань неможливо буде наздолужити.

Відкинувши твердження про те, що Україна повинна перш, ніж дістати допомогу, почати реформи, А. Кваснєвський зазначив, що Польща сподівається від Міжнародного валютного фонду, Світового банку і Европейського банку реконструкції та розвитку здійснення в Україні найсуттєвіших проєктів. Без фінансової допомоги не буде реформ, сказав він.

А. Кваснєвський також запевнив Л. Кучму в тому, що Польща боротиметься за Европу без нових поділів. Український Президент висловив перед тим побоювання, що вступ Польщі до Европейського союзу після 2002 року створить бар'єр між двома країнами.

За словами А. Кваснєвського, Польща хоче відкритих і дружніх кордонів, які разом з тим перешкоджатимуть організованій злочинності і наркобизнесові. Однією з умов вступу Польщі до ЕС є більша контроля на її східньому кордоні. ЕС побоюється поширення через територію Польщі злочинности зі сходу.

Уряд сподівається на успіх в переговорах з МВФ щодо надання Україні позички на суму 2.5 блн. дол. МВФ висунув 92 умови.

На форумі Л. Кучма запевнив підприємців, що реформи в Україні продовжуються, не зважаючи на великі здобутки лівих в останніх парламентарних виборах.

ЗСА спонукали затримку позички для Індії

Вашінгтон. — У вівторок, 26-го травня Уряд президента Билла Клінтона здійснив свої погрози супроти Індії за її підземні випробування ядерної та водневої бомб з початком цього місяця, настоюючи на затриманні 865 млн. дол. позички для Індії.

Хоч цей крок був спрямований проти Ню Делі, то він був також недвозначним сигналом Пакістанові, що він може також потерпіти, коли здійснить свої наміри підземних ядерних випробувань, до котрих, згідно з інформацією Сі-Ай-Ей, Пакістан закінчив усі приготування.

Покищо невідомо, чи пакістанський прем'єр-міністер Наваз Шаріф, який є під сильним тиском зі сторони войовничих ісламських угрупувань, яким шляхом він вирішить іти, зокрема після наполегливих переконувань зі сторони американських дипломатів, щоб цього не робити. Міністерство закордонних справ Пакістану повідомило, що поголоски про неминучість підземних пакістанських ядерних випробувань є „цілковито неправильними".

Затримання позички Світового банку для Індії не було тільки справою ЗСА, бо Японія, котра є однією із найбільш щедрих платників до згаданого банку, також настоювала на тому, щоб позичку затримати. Це у свою чергу дуже пошкодить Індії, бо фонди були потрібні для розбудови та поліпшення її електричної системи. Без фінансування від Світового банку Індія мусітиме припинити свої пляни, або шукати позичок у приватних банках, що є дуже коштовним. Крім того, можливість ще інших санкцій значно підірвала вартість індійського рупі, що у свою чергу вплинуло на цілу фінансово-економічну структуру — неспроможність підвищити відсотки, щоб приманити вкладників капіталу та таким способом зрушити вже й без того дещо захитану економіку країни.

Російські комуністи переходять до радикальних дій

Москва. — Минулої суботи, 23-го травня, в російській столиці відбувся надзвичайний з'їзд Комуністичної партії Російської Федерації, який започаткував перехід цієї найбільш впливової лівої організації країни до радикальних дій.

Зокрема члени депутатської фракції комуністів у Державній думі розпочали процес оскарження президента Росії Бориса Єльцина. Для того, щоб порушити це питання у формальний спосіб, треба зібрати тільки 150 підписів депутатів. У минулому році комуністи зібрали понад 10 мільйонів підписів російських громадян, які вимагали зміни уряду і президента з огляду на тяжке економічне становище народу.

Тим часом це становище стало ще гіршим. Знову застрайкували шахтарі, активно протестують проти несправедливої соціяльної політики уряду працівники освіти і культури, студенти. В останні дні перед будинком Державної думи постійно проходять демонстрації з вимогою негайної резиґнації порезидента та уряду і призначення надзвичайних парламентарних виборів.

З'їзд комуністів мав своєю метою задемонструвати внутрішню єдність партії, яка, мовляв, не боїться наявности різних точок зору. Справді, лідерові партії Геннадієві Зюганову протистоять деякі діячі і справа, і зліва. Є також претендент на пост голови партії. Це, як він себе називає, „лідер ленінсько-сталінської платформи" Леонід Петровський, однак спостерігачі годяться в тому, що Г. Зюганов збереже свій пост на найближчі роки і саме під його керівництвом партія буде головним опонентом президента Б. Єльцина.

На 20-го червня призначено пленум Центрального комітету партії, який докладно розгляне політичну і соціяльну ситуацію в країні та, як очікується, висуне концепцію виходу країни з кризи.

Діячі української культури потребують допомоги

Парсиппані, Н. Дж.— До редакції "Свободи" надійшов лист-звернення до українців діяспори з приводу трагічного стану діячів української культури і науки. Автори звернення пишуть:

"Шановні Пані й Панове!

Ви знаєте, що нормальні фінансові зв'язки в Україні уже від кількох років порушено. Політична й фінансова мафія приватизувала те, що належало і їм, і всім іншим. Зокрема інтелігенція опинилася у фінансовім гетто.

Звичайно, мова не йде про всіх. Хто отримав відповідні адміністративні пости, пішов у сторонні заробітки, дають собі раду самі. Але ті вчені й діячі культури, хто не має родичів-фармерів на селі — зубожіли до краю.

Ті, хто не скористав з ейфорії перших років незалежности, щоб придбати хату й меблі, побудувати дачу — бідують.

Ті вчені й діячі культури, хто працював особливо плідно і не в силі перейти в інший фах, у бизнес — опинилися за межею бідности.

Це особливо стосується тих, хто стоїть на національних українських позиціях.

Довгими місяцями люди не дістають жодної платні, погано харчуються. Почалися хвороби, зокема в дітей. Книжка зі свого фаху стала люксусом. Ми можемо повести вас на конкретні помешкання вчених-українознавців, мистців, де все зрозуміло з самого інтер'єру.

Якщо не буде створено фонду виживання українських діячів науки і культури, це скінчиться трагічно. Мінімальна стипендія чи одноразова допомога дала б можливість людям утриматися.

Ми беремося збирати і надавати вам об'єктивну документацію про матеріяльне становище тих, кому тепер найгірше. Діяльність фонду повинна провадитися відкрито."

Звернення до української діяспори підписали: Ярослав Дзира, Сергій Білокінь, Галина Севрук, Богдан Горинь, Євген Понович, Надія Світлична, Леоніда Світлична.

Україна й Туреччина зміцнюють енерґетичну співпрацю

Київ. — 21-23-го травня Президент Туреччини Сулейман Демірель здійснив державну візиту до України, під час якої обидві сторони домовилися пожвавити співпрацю, особливо в енергетичний галузі.

Виступаючи 21-го травня на спільній конференції зі своїм турецьким колегою, Президент Леонід Кучма сказав, що Україна допоможе Анкарі збудувати нафтопровід, який сполучить чорноморське узбережжя цієї країни з середземноморським. Грузія доставлятиме каспійську нафту до Самсуну, звідки вона тектиме по трубах до Цейгану.

Намагаючись унезалежнитися від російських енергоносіїв, Київ запропонував також побудувати нафтопровід під Чорним морем, яким каспійська нафта надходила б до України і далі до Европи. Президент Туреччини сказав, що у розмові з Л. Кучмою досягнено домовлення про участь України у переговорах щодо транспортування каспійської нафти. Однак треба пам'ятати, що справжніми власниками цієї нафти є не Україна і не Туреччина, сказав він.

Минулого року торговельний обіг між двома країнами становив 1.2 блн. дол. У перший день візити С. Деміреля обидві країни підписали вісім угод щодо економічної і культурної співпраці. Досягнено також домовлення щодо співпраці у виробництві зброї.

Україна сподівається продати Анкарі 1,000 танків Т-84, що принесе Києву біля 2 блн. дол. Турецький Президент підтвердив зацікавлення своєї країни цим питанням, зазначивши, що впродовж наступних 30 років Туреччина потребує закупити озброєння на 150 блн. дол.

С. Демірель мав зустрічі також з прем'єр-міністром Валерієм Пустовойтенком і керівниками фракцій Верховної Ради. 23-го травня він відвідав Крим, де мешкає біля 250,000 кримських татар.

Під час зустрічі з керівниками автономії турецький президент підкреслив, що відносини його країни з Кримом є складовою частиною співпраці з Україною і вони мають гарні перспективи. Туреччина особливо зацікавлена в тому, щоб допомогти кримським татарам влаштуватися на півострові. У рамках програми „1000 квартир кримським татарам" вона вже побудувала 140 помешкань.

У загальному обсязі інвестицій в Криму Туреччина займає третє місце, а прямі інвестиції в економіку півострова становлять на сьогодні 1.5 млн. дол., зазначено на зустрічі українських підприємців з турецькими, які супроводжували С. Деміреля. Кримські ділові кола готові вже тепер запропонувати турецькій стороні спільних проєктів на суму 300 млн. дол.

Лідери НПГУ звернулися до шахтарів

Київ (УНІАР). — Центральний комітет Незалежної Профспілки Гірників України (НПГУ) зібрався у Києві для визначення єдиних форм протесту гірників проти нехтування їхніми правами. У зверненні до шахтарів України керівники профспілки підкреслили безрезультативність акцій протесту шахтарів, тобто голодівок, пікетів, демонстрацій тощо.

"Наша стратегія і тактика є незмінними — боротьба за врятування вугільної промисловости і людей, що працюють уній. Загальногалузеві страйки, пікетування Кабінету Міністрів, Верховної Ради та Адміністрації Президента України, конструктивні переговори, пропонування реальних заходів для виведення вугільної галузі з кризи — конкретні кроки профспілки", — сказано у зверненні.

Автори документу пояснюють, що вимоги профспілки залишаються незмінними: погашення заборгованості; відновлення своєчасности поточних платень працівникам галузі; введення державного замовлення на вугілля; забезпечення ефективного захисту українських вуглевидобувників; недопущення закриття підприємств вугільної промисловості беззабезпечення у повному обсязі соціяльного захисту робітників.

НПГУ створила групу з 11-ох осіб для переговорів з Урядом.

В Україні

(З інформацій УНІАР)

ГУМАНІТАРНИЙ ПРОЄКТ ВІД "РОТАРІ-КЛЮБУ"

ЛЬВІВ. — Як повідомив голова львівського "Ротарі-клюбу" Павло Кашкадамов, у Києві передбачається здіснення найбільшого в історії цієї міжнародної неурядової організації гуманітарного проєкту. Його мета — реформування інформаційної мережі охорони здоров'я, що, на думку авторів, дозволить припинити розповсюдження епідемій та збільшити тривалість життя на 20 років. Одночасно у Києві буде створено найбільший у Східній Европі сучасний центр підготови лікарів-епідеміологів.

БОРЯТЬСЯ З НАРКОБІЗНЕСОМ

КИЇВ. — "Україна поступово із транзитної держави перетворюється на споживача важких наркотиків",— сказав на пресконференції начальник управління боротьби з незаконним обігом наркотиків Василь Левошко. Він повідомив, що за минулий рік розкрито 38,000 злочинів, пов'язаних з наркотиками, вилучено понад 40 тонн наркотичних засобів. Викрито 1, 700 угрупувань, пов'язаних з наркотиками та 14,000 продавців наркотичних засобів В. Левошко зазначив, що за останніми даними Українського науково-дослідного інституту клінічної та експерементальної неврології та психіатрії, кількість наркоманів у державі сягає понад 260,000, а за методикою розрахунків ООН в Україні є понад 600,000 споживачів наркотиків. Можливо, цьому сприяло те, що багато фахових хеміків залишилися без праці і без будьяких засобів для життя. Отже підпільні лябораторії дістали змогу скористатися їхніми послугами. За словами В. Левошка, 8-10 червня у Ню Йорку має відбутися сесія ООН, на якій плянується прийняти декларацію та опрацювати документи, які допоможуть запобігти незаконному обігові наркотиків. У цій сесії візьме участь й Україна.

ЗАБОРГОВАНІСТЬ ЗМЕНШИЛАСЯ

КИЇВ. — Заборгованість перед працівниками бюджетної сфери бюджетної сфери станом на 1-го травня 1998 року становила 319,8 млн. гривень, тобто зменшилася у порівнянні із початком року, коли сума заборгованости була 401млн. грн., повідомив міністер фінансів Ігор Мітюков. Загалом державний бюджет зменшив свою заборгованість у порівнянні з початком року на 60 млн. гривень. Проте заборгованість місцевих бюджетів дещо зросла. Щодо консолідованого бюджету, то, за, засловами І. Мітюкова, у першому кварталі цього року вперше за три роки вдалося досягти ситуації, коли заборгованість не збільшилася. Хоча цього недостатньо, але міністер вважає, що Урядові вдалося взяти ситуацію під контролю. Віцепрем'єр-міністер Сергій Тигипко зазначив, що станом на 21-го травня 1998 року дефіцит бюджету становив 1,606 блн. грн., а передбачалося 1,730 блн. грн.

ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ ЗАКРИТО НА ДВА МІСЯЦІ

КИЇВ. — Директор Інституту Історії України НАН Валерій Смолій, який водночас є віцепрем'єр-міністром України, закрив Інститут, а ввесь колектив його працівників відправив у безоплатну відпустку на два місяці. Очевидно, це єдиний спосіб, за допомогою якого прем'єр-міністер може "скоротити заборгованість із заробітної платні".

КОМП'ЮТЕРНА МЕРЕЖА НА ЗБОРАХ ЕБРР ПРАЦЮВАЛА УСПІШНО

КИЇВ. — "Збори ЕБРР — це в якійсь мірі політична акція, спрямованана підтримку авторитету України",— зауважив на пресконференції президент корпорації "Квазар-Мікро" Євген Уткін. За його словами, учасники зборів відзначили, що у Києві все було організовано краще, ніж у Лондоні. Євген Уткін повідомив, що до праці інформаційно-комп'ютерної мережі було включено 200 комп'ютерів "Адвантіс", шість серверів "Компакт Пролінт" 3000,50 принтерів "Гюлетт Пекард", джерела безперервного живлення АРС, мережевне та зв'язкове обладнання "Бей Нетворк" та "Рад Дейта", пасивне мережевне обладнання "Райкл і Де Массарі", а також інші чужоземні програми. За його словами, система функціонувала бездоганно, на день по гарячій лінії надходило понад 100 дзвінків. До послуг системи звернулося 3,200 осіб.

УРЯД ПІДГОТУВАВ 46 ЗАКОНОПРОЄКТІВ

КИЇВ. — Віцепрем'єр-міністр Сергій Тигипко повідомив на пресовій конференції, що Уряд надіслав до Верховної Ради ряд законопроєктів і програмових документів, які потребують негайного розгляду. Серед перших чотирьох документів — програма дій Кабінету Міністрів, соціяльно-економічні показники розвитку України, основні напрями бюджетної політикину 1999 році, пропозиції до бюджетної резолюції. Інші 42 документи це — законопроєкти та зміни до законодавчих актів, що стосуються економічних проблем.

У СВІТІ

ЗАНЕПОКОЄНА СВІТОВОЮ економічною колотнечею, Росія у понеділок, 26-го травня, намагалася заспокоїти своїх вкладників, що вона не збирається іти шляхом Індонезії чи інших економічно нестійких країн Азії. Президент Боріс Єльцин скликав на засідання до Кремля визначних банкірів і індустріялістів, щоб спільно найти вихід з існуючої трудної економічної ситуації. Крім того, новий російський прем'єр-міністер Сергей Кірієнко заявив закордонним вкладникам капіталу, що уряд не дозволить економічним проблемам Азії вплинути на економіку Росії. Ці запевнення російського уряду є наслідком кількох непередбачених економічних подій, котрі захитали і без того нестабільною економічно-політичною системою Росії. Останніми тижнями уряд мусів постійно заспокоювати стурбованих закордонних вкладників капіталу, перетривати спад цін нафти, зареагувати на суворі вимоги Міжнародного валютного фонду та заворушення робітників і все це під час намагань С. Кірієнка зорганізувати свій новий уряд.

В АМЕРИЦІ

РЕСПУБЛІКАНСЬКИЙ КОНҐРЕСМЕН Роберт Лівінґстон з Луїзіяни у Вашінґтоні є відносно знаною та шанованою особистістю, і не тільки тому, що він є головою Комісії асигнування фондів Палати Репрезентантів. Одначе, як виглядає то він хоче ще збільшити свої впливи, бо подав до відома, що кандидуватиме на спікера Палати Репрезентантів, навіть коли це становище покищо не є вільним. Р. Лівінґстон уважає, що становище спікера Палати Репрезентатів, будучи третім по важливості після Президента, потребує компетції. Оголосивши себе кандидатом Р. Лівінґстон мусить бути приємним до своїх колег конґресменів, щоб дістати їхні голоси, а будучи головою згаданої Комісії, він може мати дуже прямі впливи на своїх колег. Покищо він підтримує Нюта Ґінґріча, теперішнього спікера Палати Репрезентантів, який згідно з правилаом може залишитися на цьому становищі до 3-го січня 2003 року.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, P. O. Box 280 Parsippany, N.J.07054
Svoboda: (973) 292-9800; Fax: (973) 644-9510. UNA Fax: (973) 292-0900
Postmaster, send address changes to: Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054
Periodicals postage paid at Parsippany, NJ 07054 and additional mailing offices
Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00. Чеки і грошові перекази виставляти на "Svoboda".
Головний редактор: Зенон Снилик
Soyuzivka UNA Estate: 216 Foordmore Rd., Kerhonkson, NY 12446 (914) 626-5641, Fax (914) 626-4638, e-mail: fqsst@aol.com

Не ризикуймо соборною Україною!

Для багатьох — було б навіть правильніше сказати: для дуже багатьох — українців державна незалежність України є здійсненою мрією, сяючим сонцем, у промінні якого може відродитися наш багатостраждальний народ, національна культура, мова, моральні та естетичні традиції, релігійні звичаї та обряди. Державна незалежність України — це осягнення політично-духовного ідеалу, який не підлягає ревізії чи переоцінці. Якщо ж це сонце заволікають хмари, й то щоразу чорніші, то причини шукаймо на землі, а не в небі — в нас самих, в нашій нерозвинутості, в рабській звичці схилятися перед чужим паном, у вщепленому окупантами недовір'ї в наші власні сили, у майже цілковито атрофованому почутті відповідальности навіть за свою особисту долю, вже не кажучи про долю народу, нації. Можна, що ми й робимо, при цьому покликуватися на ту обставину, що історія, в якій перейшло життя багатьох поколінь українців, мала крайньо антиукраїнський зміст. Більше того, є правдою, що антиукраїнство ще й тепер не згинуло і гинути не збирається. Але хіба ми не повинні поглянути на це з іншого боку — хіба життєві випробування не є найефективнішою школою для вироблення сильного характеру, волі, віри в себе, хоробрости і величі духу? Хто чув, наприклад, що пхинькали німці чи японці після страшної поразки у Другій світовій війні? Ні, вони гідно, без панікування і зайвого галасу прийняли виклик життя. Що означає — прийняти цей виклик? Тільки одне — знати, що ніхто ні від якого народу не може відібрати місце під сонцем.

Маємо ворогів? Маємо перешкоди? Ні, маємо можливости виявити себе, свій дух і волю! Нас розламали, роз'єднали, накинули нам полуду на очі, щоб східній українець не впізнавав у західньому свого брата? А ми Божою росою вмиймо зіниці — і впізнаймо! І розум вмиймо! Певна річ, становище в молодій українській державі тяжке, але українська людина не повинна дати себе ошукати неправдою, яку вороги українства всіма способами накидають: мовляв, якщо економічна скрута, якщо господарська стагнація, якщо занепад виробництва, занепад культури, занепад моралі, то це така, отже, незалежність, це вона в усьому винна. Українці, отямтеся: йдеться про пекельний плян компромітації ідеї української свободи і незалежности! Йдеться про ще небачений в історії злочинний проєкт убивства української державної незалежности українськими ж руками! Затяті недруги України хочуть використати цю останню можливість — не вповні український характер української держави, неспроможність офіційних чинників, включно з Урядом, Верховною Радою і Президентом, відчути себе єдиною головою, єдиним серцем єдиного національного організму. Ми кажемо „не вповні український характер" — в толерантному дусі „Свободи", в дусі більшости нашої американсько-української громади, яка хоче вірити, що головну мету вже досягнуто — самостійну Україну засновано, а що є проблеми, то це ж тільки перші державницькі кроки народу, якого так довго силою тримали у рабстві і покорі. Тим часом наша більша радикальна, в політичному сенсі, меншість звертає увагу на ту обставину, що за роки державної незалежности русифікування України не тільки не припинилося, але ще й набрало нової сили і тепер загрозливим валом котиться західніми областями України. „Не могли асимілятори дістатися до Галичини упродовж століття. А протягом кількох років незалежности — спромоглися. І тепер русифікують уже й Галичину",— пише, покликуючись на промовисті факти, журналіст Богдан Пасічник у львівській газеті "За Вільну Україну".

А що ж на це каже київська політична еліта? Все ще чубляться, як і до безславних парляментарних виборів, все ще б'ють себе в груди, запевняючи у вірності народові, хоч той народ катастрофічно втрачає свою національну ідентичність. Не диво, що у цій безрадісній, близькій до відчаю атмосфері народжуються „рятівні" проєкти, що несуть на собі печать назадництва, відступу від найсвятішого — від української соборности. Вже висловлюються погляди, що українство може зберегтися лише у декількох західніх областях республіки, тому, мовляв, треба домагатися створення автономної Західньої України — як запоруки врятування української мови, культури, освіти, національної Церкви і національної економіки. Чи ж не хочеться плакати від такої „перспективи"? Чи не буде святотатством залишити на поталу москалям і їхнім підніжкам дорогі нам могили Тараса Шевченка, Лесі Українки, залишити Дніпро, який є серед найбільш усталених символів України? Ні, треба шукати інший шлях — вперед, а не назад, до остаточної перемоги українського духу, до української України!

М. Мельник

НАЦІОНАЛІСТИ З ВИБОРІВ НЕЗАДОВОЛЕНІ

В Україні націоналісти переважно згуртовані в Конгресі Українських Націоналістів, Українській Республіканській Партії та в Українській Консервативній Республіканській Партії. Під час виборів вони виступали блоком „Національний Фронт", але здобули всього 2.7 відс. голосів і то переважно в Галичині. Це, очевидно, не значить, що націоналістів можна знайти тільки в Галичині. Хоч і у багато менших кількостях, їх можна знайти в усіх областях України.

Націоналісти, або, як часто кажуть, українські патріоти, є переважно переконані, що вони вибори програли і в тому вони мають повну рацію. За ту програну вони тепер звинувачують всіх і все, за винятком того, що дійсно спричинило їхню поразку і в чому великою мірою вони самі винні. В одному випадку вони оскаржують Чорновола за те, що у передвиборчій кампанії Народний Рух України (НРУ) виступав проти „Національного Фронту". Крім цього, певна кількість націоналістів дорікає НРУ за те, що він співпрацював з Президентом Кучмою. Критика та мала не раз дуже гострі забарвлення, мовляв, співпраця з Кучмою майже рівнозначна з національною зрадою, бо ж теперішній Уряд України в дійсності не український. (Коли Кучма поїхав до Москви в справі недавнього економічного договору, тоді один депутат заявив в часописі, що Кучма поїхав продавати Єльцинові Україну).

Націоналістам радили не конкурувати з такими партіями, як НРУ, бо ще раз підтвердиться приповідка „Де двох б'ється, там третій користає". Та вони тих порах на послухали, і попередження справдились. Після виборів Чорновіл дав цілий ряд конкретних і достовірних прикладів, як — з огляду на того рода стратегію націоналістів — вибори у деяких виборчих округах виграли ліві, а зокрема комуністи.

Багато націоналістів стоїть на становищі, що Уряд Кучми в дійсності українським урядом не є. Для тих людей найважніша річ — це не проблеми економічних і соціяльних реформ і не конечна потреба реалістичної міжнародної політики. Найважніша річ для них — це брак виразно націоналістичної політики в ділянці українізації населення і у відносинах з Росією.

Того роду спосіб думання досить добре ілюструє недавній лист до редакції „Вечірнього Києва". На думку автора, „...в Україні точиться боротьба всього двох громадських рухів — українського і антиукраїнського. Все інше — політичне, економічне, соціяльне — лише похідне від тієї боротьби. І доки не буде завершений національно-визвольний етап нашої історії, розпочатий дуже давно, ні про яку нормальну стабілізацію суспільства, очевидно, не може бути у нас і мови... питання стоїть лише одне: чи бути Україні українською чи російською, тобто не бути зовсім?"

Дивлячись на те все, можна без труду прийти до переконання, що надто багато націоналістів в Україні продовжує боротьбу за національне визволення України не від Росії, а від свого власного Уряду, тому що, на їхню думку, національна політика внутрі країни і міжнародна політика уряду є майже антиукраїнські.

Яка будучність націоналістичних партій і організацій? Головний редактор „Вечірнього Києва" Віталій Карпенко пропонує створення нової партії, яка згуртувала б всіх українських патріотів. Назва партії могла б бути: Українська Партія. На думку Карпенка, „...в основу Української Партії слід покласти виправдану в світі соціял-демократичну ідею... потрібно вдало поєднати її демократизм з її соціяльною спрямованістю. ... Така партія могла б об'єднати усіх національно свідомих громадян незалежно від політичної орєнтації, і до її складу могли б увійти як і націоналісти, так і націонал-комуністи".

Великий клопіт з того роду ідеями є той, що люди з діяметрально протилежними поглядами на соціяльно-економічні проблеми об'єднувались тільки з найбільш критичних ситуаціях, коли треба було або боротись за незалежність, або її боронити. Як це показали березневі вибори, переважна кількість українців думає, що вони вже мають свою державу та що ідея боротьби за незалежність України від свого, начебто неукраїнського, уряду дуже серйозною не є.

В дійсності, українська держава стоїть на досить твердих ногах і Кучма дотепер не зробив ніякого потягнення, яке серйозно надщербило б її суверенність. Ніщо не вказує на те, що Україна збирається іти слідами Білорусі. Найкращим прикладом помилковости того способу думання націоналістів є дебати довкруги широкомаштабного договору між Україною і Росією. Не один націоналіст паплюжив Кучму, називаючи його національним зрадником, а Левко Лук'яненко у своїй статті в „Голосі України" закликав Кучму до резиґнації. Клопіт з такою логікою є в тому, що коли б той договір був аж такий корисний для Росії, тоді Дума давно б його ратифікувала. З другої сторони, коли б Кучма не дбав про суверенність України, тоді — задля влегшення ратифікації — пішов би на значні поступки. Нічого подібного не сталось.

У передвиборчій кампанії націоналісти виступали проти Уряду Кучми. Чому вони це робили, я зрозуміти не годен. Усім людям, що тими справами цікавляться, було досить ясно, що децизії переважної маси виборців будуть спиратись не на недотягненнях Уряду у внутрінаціональній політиці відносно українізації, а на політиці в соціяльно-економічній площині. В тій ділянці суттєвої різниці між націоналістами і Кучмою не має. В такій ситуації націоналісти по-

(Закінчення на стор. 3)

ВІСТІ З ОТТАВИ
Юлія Войчишин

Повернення мистецької цінности Україні — дар родини Ронішів

На другий день Великодніх Свят на прийнятті в амбасаді України в Оттаві Зоя Роніш з Монтреалю з сином Андрієм з дружиною Донною та внуком Яремою та з сином Володимиром і внуком Юрієм передали на руки амбасадора України в Канаді портрет гетьмана Івана Мазепи, намальований невідомим мистцем, мистецтвознавці припускають, між 1843 і 1848 роками.

Зоя Роніш передає портрет амбасадорові В. Фуркалові.

Один знавець мистецтва з Україні навіть припускав, що можливо його намалював сам Тарас Шевченко, хоч доказів на це покищо нема. Син Андрій сказав, що треба почекати на дальші досліди, які напевно зроблять в Україні.

За словами Зої Роніш, цей портрет був куплений від польських моряків в 1968 році в дуже пошкодженому стані. Реставровано його в Музеї мистецтва в Монтреалі і реставраторка Ева Ландорі сказала, що правдоподібно портрет вирізано з більшої картини і що йому 120 — 125 років. Розмір портрету 18 на 12 см., а з оправою 30 на 24 см. З. Роніш, в імені себе та свого покійного чоловіка Йосифа, вирішила разом з родиною подарувати портрет гетьмана новоствореному Музеєві Івана Мазепи в Києві, куди вона виїхала з сином Володимиром в кінці минулого місяця.

Амбасадор Володимир Фуркало, приймаючи портрет гетьмана Івана Мазепи в імені України, пояснив важливість відтворення історичної пам'яті про Івана Мазепу: „Трапилось так, що історичну пам'ять українського народу впродовж останніх декількох віків намагались знищити. Ролю гетьмана України Івана Мазепи постійно применшувалось, що привело до втрати багатьох історичних реліквій минулої доби, пов'язаних з діяльністю такої визначної української постаті".

Амбасадор запевнив З. Роніш, що амбасада полагодила справи з Міністерством Закордонних Справ, Міністерством Культури та з Національною комісією з питань повернення в Україну культурних цінностей, і що на З. Роніш в Україні чекають.

Культурні надбання українського народу розкинені по різних країнах і з відродженням української держави зродилося бажання повернути їх назад, сказав амбасадор. Тому то „щедрий дарунок сім'ї Роніш українському народові — це лише одна з перших ластівок з боку канадських громадян українського походження у їх благородній і почесній справі".

Буде цікаво слідкувати за процесом дослідів і до яких висновків прийдуть дослідники цієї історичної реліквії в Україні.

Мар'яна Узинська,
Київ

Як живе молодь в Україні?

Сьогоденна статистика свідчить: лише 10 відсотків молодих людей поповнюють сферу матеріяльного виробництва. Але ж 30 відсотків сміливо йдуть в найприбутковіші сфери — насамперед, посередництво, а 15 відсотків поповнюють сферу так званої неформальної зайнятости.

Чим же живе сучасна молода людина? Зі шкільної лави вона чує: підприємства не працюють місяцями, заробітної платні працівники не одержують. Дехто і про існування тіньової економіки знає не лише з інформаційних джерел, а й практично. Одних вабить життя „крутого", бізнесмена, інші йдуть туди через безвихідну родинну ситуацію. І перетворюється, на перший погляд, нормальна дитина в маленького шахрая. А певну частину дівчаток або суворе життя, або примхливі бажання змушують стати „нічним метеликом" (проституткою).

В 1996 році в Україні зареєстровано 41,811 злочинів, вчинених підлітками та з їхньою участю. При чому, карколомно швидко зростає кількість правопорушень серед дівчат.

Крім безглуздих кроків економічних реформ, на нинішньому поколінні відбиваються також одноманітність сучасного ринку праці.

Тепер майже кожний, незалежно від особистих якостей, мріє закінчити школу і вчитися на підприємця. Це при всьому тому, що наша школа покищо не має змоги дати дитині знання про справжнє чесне підприємництво.

„Занадто багато інституцій створили", — така думка деяких людей про нашу систему освіти. А якщо чесно, то в наших вищих навчальних закладах навчається лише 10 відсотків молоді. Хіба це так уже багато, адже в передових країнах світу ставиться завдання, щоб навчалося 60-80 відсотків?

Багато води повинно спливти, перш ніж наша система освіти стане повноцінною. І станеться це лише тоді, коли запрацює виробництво. Коли в молодих людей з'явиться бажання за законами ринку створювати інновації. Але деякі кроки сильних світу цього остаточно вбивають віру в перемогу прогресу.

Не зважаючи на всі негаразди нашого життя, молодь не залишається осторонь насущних проблем. У незалежній Україні на сьогодні існує 40 всеукраїнських і близько 200 молодечих організацій регіонального та міжрегіонального рівнів. І об'єднують вони близько 1.6 млн. членів. За словами голови Українського національного комітету молодечих організацій Володимира Рябіки, якщо б перерахувати обсяг імпрез, які провели організації, то не вистачило б 3-4 бюджетів Міністерства у Справах Сім'ї та Молоді, щоб у такому обсязі виконати працю.

Дані соціологічних досліджень, проведених Українським НДІ проблем молоді в 1994-97 роках, свідчать: молоді люди, на відміну від представників старшого і середнього покоління, вважають ринкову економіку єдиним шляхом порятунку України. Молодь рветься в підприємництво, що ж поганого в цьому? Головне, яким має бути воно — чесним, науково обґрунтованим, чи кольору „чорної" тіні?

Ясно: другий шлях небезпечний для всіх нас, а перший — покищо мрія, для здійснення якої потрібні рішучі кроки збоку наших вельмишановних законодавців.

Д-р Орест Попович

Голос українства в Криму

(До п'ятиріччя симферопільської газети „Кримська Світлиця")

II

Я мав приємність познайомитися листовно тільки з одним із подвижників „Кримської Світлиці", а саме з уже згаданим заступником її головного редактора, Григорієм Рудницьким, і завести з ним плідну співпрацю в рамках виміни інформаціями, статтями, книжками. Редактор Рудницький — не тільки журналіст з більш як 30-літнім стажем, але й історик-краєзнавець, спеціяліст з історії Південної і Східньої України, який при тому не цурається загальноукраїнської історичної тематики, включно з історією діяспори. Досліджування трагічної історії нашого народу напевно спричинилося до того, що Гр. Рудницький — палкий патріот, який турбується долею України, а зокрема станом українства в Криму та на Півдні України, що такий близький його серцю, бо він сам — син Херсонщини. Очевидно, що редактор Рудницький має особливе покликання до просвітньої праці для відродження історичної пам'яті, культури, мови й духовности українського народу в зрусифікованих регіонах України. Численні статті на цю тему в „Кримській Світлиці" є таки його пера.

Газета публікує історичні статті про події та особистості місцевого, регіонального і всеукраїнського значення. Статті на місцеві та регіональні теми наголошують на зв'язках видатних українських діячів культури й науки з Кримом і Південною Україною, пригадують читачам про глибоко закорінене українське коріння в цьому регіоні. Ось приклади статтей за останній рік пера редактора Рудницького: „Місто моє, я твій син" (про Симферопіль); „Симферопільська гімназія: її наставники і вихованці", „Лекції Дмитра Яворницького в Симферополі"; „Давид Бурлюк — писарчук у ролі великої дитини" — про засновника об'єднання російських футуристів „Гілея" на Херсонщині в 1910 р.; „Олешки" — про повернення старих найменувань для міст і сіл; „Наруга над пам'яттю" – протест проти перекручення фактів з української історії, включно з непошануванням полеглих на війні, між ними й Андрія Рудницького, батька редактора Гр. Рудницького. До цього циклу слід зачислити і статтю Віктора Корольова „'Світле' минуле українських шкіл в Криму". А ось приклади статтей про історичні події загальноукраїнського значення: Івана Драча „Уроки Української Народної Республіки"; Ігоря Ходака „Злука" — про з'єднання УНР і ЗУНР в соборну, самостійну Україну в 1919 р.; Василя Грицика „Вперше річницю ОУН-УПА святкувала уся Україна". Багато статтей присвячено історичним постатям, наприклад, Ярослава Дзири про Петра Могилу та Гр. Рудницького про Євгена Петрушевича, президента ЗУНР, про інших видатних діячів української культури і літератури.

Останньо україністика на сторінках „Кримської Світлиці" охопила і західню діяспору. Український письменник і громадський діяч в Австралії, Дмитро Нитченко, опублікував тут статті п. з. „Культурне життя українців в Австралії" та „З біографії Миклухи-Маклая" — про славного українського науковця-мандрівника. Рецензію на нову книжку Антона Середницького „Симон Петлюра", що вийшла в 1997 році у Варшаві, помістив письменник Микола Чабан. Редактор Г. Рудницький присвятив змістовну статтю книжці споминів мого батька, Богдана Поповича, що вийшла в Ню Йорку в 1972 році. Спомини в ній відносяться до періоду 1908-1940 років, охоплюючи визвольну боротьбу в рядах УГА в Галичині та Наддніпрянській Україні. Підкреслюючи історичну вартість таких споминів, редактор Рудницький зацитував з книжки довші уривки.

Багатогранні знання та зацікавлення редактора Г. Рудницького сягають далеко поза межі журналістики та історії. У ділянці шашкової (дамкової) композиції він — майстер спорту, чемпіон України в 1986 році, багаторазовий призер в інших чемпіонатах України, національний арбітр. Творить також і шахові композиції. У „Кримській Світлиці" провадить постійний шаховий куток „Дамниця", в якому багато місця відступає також і шахам. За останній рік на сторінках „Дамниці" появилося вже кільканадцять статтей про шахістів української діяспори, починаючи від рецензії Миколи Чабана на книжку Ореста Поповича „Партії та розповіді шахіста з Америки", що вийшла у Львові в 1996 році. Цей перший раз українці Криму та півдня України мали змогу довідатися про українських шахістів Північної Америки, побачити низку їхніх партій. Від шахів зацікавлення „Кримської Світлиці" поширилося на спортову діяльність нашої діяспори в усіх спортах. Одержавши примірник довідника УСЦАК, „На Олімпійських хвилях", що вийшов під редакцією Омеляна Твардовського в 1997 р., Г. Рудницький помістив на нього докладну і прихильну рецензію, ілюстровану світлинами, з ось такими підсумковими думками: „Що ми знали за тоталітарного режиму про українські змагання в закордонні? Абсолютно нічого. Тим часом там відбувалися дуже поважні ігри, якими тепер маємо право пишатися і ми на батьківській землі..." Незабаром прихильної оцінки від редактора Рудницького удостоїлося число журналу „Наш Спорт" за 1998 року, що його видає щорічно УСВТ „Чорноморська Січ" в Нюарку, Н. Дж., також під редакцією О. Твардовського. Рецензент назвав наш журнал „Літописом українського спорту в Північній Америці" відзначивши, що він „має непроминальне значення для історії всеукраїнського спорту".

Зацікавлення і дбайливість, з якими „Кримська Світлиця" знайомить своїх читачів про досвід і творчість діяспори, ще раз засвідчує про соборницький дух редакційної колегії газети. Для неї українці, де б вони не жили — це одна велика родина. Ми в діяспорі повинні у свою чергу простягнути до „Кримської Світлиці" свою руку співпраці, наприклад, доставляючи їй іс-

(Закінчення на стор. 3)

У ДОВГООЧІКУВАНОМУ ЗВІТІ ПРО спілкування з нацистською Німеччиною під час Другої світової війни зроблено висновки, що офіційні чинники Швайцарського національного банку були свідомі, що частина золота, висиланого німцями до Швайцарії, була награбована з окупованих ними територій, та стверджує, що у тому було також включене золото вкрадене від в'язнів концентраційних таборів. Звіт спонзорований швайцарським урядом і оприлюднений міжнародною групою істориків у понеділок, 25-го травня, стверджує, що швайцарські банкові урядники не були зацікавлені походженням згаданого золота, котре включало обручки, монети та інші коштовності, забрані від жидів та інших в'язнів концентраційних таборів смерти. Жан-Франсуа Берґіє, голова згаданої групи істориків, сильно скритикував керівників Швайцарського національного банку в часі війни, заявляючи, що вони дотримувалися „етики найменшого опору", щоб довідатись про походження того золота, хоч вже у 1941 році знали що німці грабують жидів та інших ними переслідуваних осіб.

13-ий З'їзд дрогобичан

Управа Центрального Комітету Дрогобиччини, землі Івана Франка, пригадує землякам, що 13-ий З'їзд відбудеться в суботу, 6-го і неділю, 7-го червня ц. р. на оселі Українського Братського Союзу „Верховині" в Ґлен Спей, Н. Й.

При тому повідомляємо, що під час зустрічі буде нагода зустріти проф. Михайла Шалату, редактора щойно виданого четвертого тому „Землі Івана Франка". Цей том можна буде набути під час зустрічі, а також перший і другий.

В справі зустрічі слід звертатися до адміністрації „Верховини" для замовлення кімнат. Кошти перебування на оселі за два дні від особи 110 дол., і це включає в суботу обід, вечерю-бенкет і в неділю снідання і прощальний обід. А хто не буде харчуватися на оселі, то оплата за кімнату від особи 15 дол.

Під час бенкету буде цікава програма, відтак забава.

Адреса: U.F.A. Resort Center "Verchovyna", Glen Spey, NY 12737; tel.: (914) 858–1323.

С. Гавриш

Подяка тернопільців

Дорогі краяни,

Виносимо вам щиру подяку за надану фінансову допомогу для будови церкви св. Архистратига Михаїла в Тернополі.

В цей важкий час економічної скрути ви не залишили нас одних в такій великій і святій справі, як відбудова храму, тому ми ніколи не забудемо ваших добрих вчинків, а ваші імена будуть назавжди вписані поряд з іменами фундаторів та будівників нашої церкви.

Ми будемо раді вітати вас на урочистому відкритті та першій Службі Божій нашої церкви, що відбудуться в найближчих роках. Про детальну дату цих урочистостей ми сповістимо вас пізніше.

З повагою і вдячністю:

о. Ярослав Онищук, о. Василь Дишкант, Будівельний комітет, Церковний комітет, парафіяни церкви св. Михаїла.

За інформаціями в ЗСА слід писати на адресу: Mrs. Olya Jaremko, 2001 E. Pratt St., Baltimore, MD 21231.

Церква св. Архистратига Михаїла в Тернополі.

У ВІВТОРОК, 26-ГО ТРАВНЯ, місцева поліційна влада та учительський збір Тирстонської середньої школи дозволили учням повернутися до шкільних приміщень на навчання. Минулого тижня у їдальні згаданої школи 15-річний Кіп Кінкел в нестямі убив двох одноклясників — 16-річного Бена Вокера та Майкла Ніколавсона і поранив 22-ох інших учнів. Ця жорстока подія потрясла цілою околицею, бо досі нікому невідомо, що насправді було причиною такої жорстокої розправи одного учня зі своїми одноклясниками. У понеділок, 25-го травня, коли ціла Америка обходила свято поминок поляглих в обороні рідної країни, то в середній школі Тирстон учні мали змогу говорити з дорадниками, котрі намагалися виясненнями та порадами допомогти перебути цю кризу.

Націоналісти...

(Закінчення зі стор. 2)

винні були вважати Кучму не своїм противником, а своїм союзником і іти разом з ним проти комуністів. Та вони того не зробили, комуністи з того скористали, і це була найбільш основна причина поразки націоналістів у виборах.

Чи під сучасну пору націоналістичні партії і організації можуть відограти позитивну ролю у розбудові української держави? Без сумніву — так, тому що проблеми українізації людей, церков, шкільництва, засобів масової інформації та державних і недержавний інституції є незвичайно серйозні. Немає найменшого сумніву, що українізація поступає вперед, але поступає вона надто повільно. Її конче треба приспішити. Та чому ж поспішати? Скора українізація принесла б багато приємностей національно свідомим українцям. Та це далеко не все. Небезпека втрати суверенности, а то й незалежности в користь Росії ще довго буде існувати. (Такі вороги незалежности України, як Лебедь і Лужков, є найбільш серйозними кандидатами на президента Росії). Реакція українського народу на різні зазіхання зі сторони росіян є дуже важним фактором у відносинах між Україною і Росією.

Українські партії і організації, яких головною ціллю є не розв'язка економічних і соціяльних проблем, а приспішення українізації, національних виборів не виграють. Але добре було б, коли б вони були значно сильніші, чим вони є тепер. Тоді вони були б більш успішні у ставленні проблем українізації і оборони національних інтересів України і перед публічною опінією, і у Верховній Раді, і перед Урядом.

Голос українства...

(Закінчення зі стор. 2)

торичні та літературні матеріяли, що їх тяжко роздобути в Україні, а навіть інформації біжучого характеру. Ось найновіший приклад незвичайно корисної співпраці щодо актуальної проблеми. У березні ц. р. „Свобода" вдарила на сполох про широкозакроєну акцію вербування молодих жінок в Україні, що їх кримінальні елементи підступно втягають в систему брутальної міжнародної проституції. Статтю попередив заклик висилати її копії в Україну, щоб такою інформацією запобігти дальшому поширенню цієї трагедії. Одержавши копію статті зі „Свободи", „Кримська Світлиця" негайно (10-го квітня) оголосила її на своїй передовиці кричучим заголовком „Жіночий 'Чорнобиль'", з промовистою ілюстрацією, а всередині газети, під рубрикою „Засторога", передрукувала її найсуттєвіші частини п. з. „'Живий товар із берегів Дніпра". Ось як ефективно використала „Кримська Світлиця" інформацію з Америки. Немає сумніву, що такий сміливий голос українства в неприхильному для нього середовищі, голос, що проповідує українську правду, обстоює українські інтереси і державність та формує національну свідомість сучасного і майбутнього покоління, заслуговує на нашу всесторонню підтримку.

Адреса редакції „Кримської Світлиці": Україна 333034, м. Симферополь, вул. Київська, 76, 4-й поверх, кімн. 410. Телефон головного редактора: 29-86-59. E-mail: Wik@swit.crimea.com

31-го травня 1998 р.
у СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ
моєї найдорожчої і незаступимої ДРУЖИНИ

бл. п.

ІВАНКИ БУЧАК-МАНЬКО

будуть відслужені заупокійні
СВЯТІ ЛІТУРГІЇ
в церквах:

св. о. Николая у Вотервліт, Н.Й. о год. 9-ій ранку;
собор св. Юра, Львів (Україна);
Пресвятої Тройці, село Соколя (Україна);
св. Іллі, Бремптон, Онтаріо (Канада);
Прудентополіс, Парана (Бразилія).

В цей день прошу згадати покійну у своїх молитвах.

Муж МИРОН

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ім. Т. ШЕВЧЕНКА
ОСЕРЕДОК — ВАШІНҐТОН, Д.К.
Ділимося з громадянством сумною вісткою, що 23-го травня 1998 р. в Балтиморі, МД відійшов у вічність наш довголітній член Осередку НТШ, Вашінґтон, Д.К.

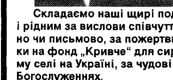
бл. п.
д-р
ЯРОСЛАВ ШАВЯК

Родині висловлюємо глибоке співчуття.

Вічна йому пам'ять!

ПОДЯКА

З волі Всевишнього на 76-му році життя, в неділю, 26-го жовтня 1997 р. в Cherry Hill, N.J. несподівано відійшов у вічність наш незабутній МУЖ і дорогий БАТЬКО

бл. п.

д-р СТЕФАН БОЙКО

Складаємо наші щирі подяки всім приятелям, знайомим і рідним за вислови співчуття, зложені особисто, телефонічно чи письмово, за пожертви на Служби Божі, за щедрі датки на фонд „Кривче" для сиріт і потребуючих родин в рідному селі на Україні, за чудові квіти та за участь в похоронних Богослуженнях.

Висловлюємо сердечну подяку Високопреосвященнішому Владиці Володимирові Пасці за відправлення Парастасу, а також о. Іванові Цюрпіті — парохові церкви св. Архистратига Михаїла в Cherry Hill, NJ за участь в Парастасі, відслуження Служби Божої, прощальне слово та за відпровадження покійного на вічний спочинок на місцевий цвинтар Coltstown Cemetery в Cherry Hill.

Особлива наша подяка хористам церкви св. Архистратига Михаїла і диригентові хору Евгену Ґілеві за звеличання всіх похоронних обрядів своїм гарним жалібним співом.

Зокрема щиро дякуємо д-рові Евгену Ґілеві за зворушливе і глибоко змістовне прощальне слово над могилою та за ініціювання пісні „Видиш, брате мій..."

Дякуємо похоронному заведенню М. Насевича за взірцеву професійну обслугу.

Під час тризни своїми теплими споминами про покійного поділилися: інж. Микола Ромах, інж. Роман Улянс та Dr John R. Casteglioni із Salem Memorial Hospital, в якому довгі роки працював д-р Стефан Бойко, за це висловлюємо їм нашу щиру вдячність.

Особливо дякуємо нашому братові д-рові Андрієві Бойкові за його теплі зворушливі слова після Парастасу та під час тризни. У надзвичайно тяжкий час для нас усіх, Андрій спокійно описав життєвий шлях нашого покійного тата, пригадав його великі старання за виховання своїх дітей та оцінив його професійні осяги.

НА СЛУЖБИ БОЖІ зложили:

Ірина Бойко, д-р Андрій Бойко, Віра Бойко, Анна Борис, Мотря Бойко Вотерс, Mary Ann & Gim Walker, Ольга Гайдук, д-р Роман (мол.) і Дарія Дикий, Ярослава і Богдан Жеребецький, Каролина Конрад, Соня і Ігор Конрад, Наталія Кравчук, Михась Кострицький, Лідія і Іван Когут, Марта Лещишин, Теофіля Мельничук, Оксана і Іван Микитин, Gim McKenna Sr., Марія і Іван Німчук, Марія і Василь Панчак, Ліда і Юрій Семенюк, Роксоляна і Богдан Сірий, Тамара Сірий, Анна і Михайло Слотвінський, Христя і Богдан Сеник, СФУЖО, Анна Суха, „Світличка", Гільда Фірко, Стефан і Наталка Фірко, Христя Харечко, Марія Харина, Богдан Чайковський, д-р Ярослав і Марта Яримович.

Разом 370 дол.

НА ФОНД СУА і СФУЖО зложили — 300 дол.

Оксана і Іван Микитин, СФУЖО, Марія Раковська, Ірина Бойко.

НА ФОНД „КРИВЧЕ" пожертвували:

Д-р Андрій і Ірена Бойко, Віра Бойко, Стефанія і Дмитро Благий, Зиновія і Мирон Бурак, Jill & Frederick Berg, Галя і Орест Вірстюк, Оксана Волчук, Мотря і Давид Вотерс, Ольга Гайдук, Ляриса і Тарас Галушка, Віра і Осип Гомик, Марія і Михайло Глушок, Марія і Юрій Гончаренко, Володимир Гнатківський, Леся і Юрко Геймур, Евген і Анізія Ґіль, Laurence Gennaro Jr., Христя і Павло Ґейнор, Роксоляна Ґілінська, Дарія і д-р Роман Дикий, мол., Наталія Даниленко, Каролина Конрад, Соня і Ігор Конрад, Наталія Кравчук, Христя і Михайло Кострицький, Володимир Кавка, д-р Наталія і д-р Іван Коропецький, Віра і Олег Круп, Христина і Володимир Ковінко, Марія Кузів, і Зоріян Ласовський, Маруся і Дмитро Мулик, Memorial Hospital of Salem County, Тарас Новосівський, Надія і Юрій Оранський, Роксоляна і Кароль Подпірка, Наталія Павлишин, Mary W. Quigley, Paul H. Reyes, Марія і Микола Ромах, Христина і Богдан Сеник, Галина і Андрій Стахнів, Louis & Deborath Snyder, Лонгин Світенко, Союз Українок Америки — 90-ий Відділ, Оксана і Дмитро Ткачук, Христина і Богдан Турченюк, Марія і Іван Тимчук, Jacob & Louise Tkachyk, д-р Роман Улянс, Аня і Павло Фат, Марта і Богдан Чайковський, Марія і д-р Юрій Чатирка, Анна і д-р Володимир Щупак, George & Dorothy Anne Tuska.

Разом зложили 4,300 дол.

Гроші передано Марії Йовик, голові Товариства Допомоги Сиротам в Україні (Orphan's Aid Society).

Хай добрий Господь нагородить вас усіх своїми святими ласками.

Дружина — ІРИНА
діти — РОКСОЛЯНА ПОДПІРКА
— ТЕРЕСА ДЯЧОК
— МОТРЯ ВОТЕРС
— ВІРА
— АНДРІЙ
— ЮРКО
— НЕСТОР
— МИРОН

В Чикаґо вийшло пропам'ятне число журналу „Екран"

Українські читачі Чикаґо, його метрополії та й цілого американського континенту, добре пам'ятають незалежний, як нині висловлюються, журнал „Екран". Був відомий з 1962 по 1991 рік. За цей час вийшло 149 чисел. Створений перш за все для молоді української спільноти Америки, а також дорослих. Це ілюстративно-інформаційне видання було універсальним за тематикою. Журнал освітлював, як пам'ятаєте, важливі події суспільного, політичного, культурного життя як діяспори, так і України. Підтримував всі акції української спільноти щодо розкриття правди і ситуації в поневоленій Україні. В числі інших видань українсько-американської преси „Екран" робив свою добру справу, як громадська трибуна діяспори.

І ось через 5 років після останнього 149-го числа вийшло в кінці минулого року, нове, пропам'ятне число „Екрану". (Редактор Орися Антонович). За об'ємом і важливістю вміщених тут матеріялів журнал нагадує альманах.

Це видання присвячене перш за все засновникові „Екрану" і його незмінному редакторові протягом 30-ти років Адаму Антоновичу. Одночасно цей оригінальний випуск є даниною пам'яті і неабияких досягнень чикаґської громади — однієї з найбільших в ЗСА. Читачам напевне сподобається велика кількість та доброї якості ілюстративного матеріялу в обох частинах: в спогадах про Адама Антоновича та в силюеті чикаґської громади та діяльність діяспори.

В зв'язку з вміщеним у випуску матеріялом хотілося б нагадати давнішим читачам „Свободи" та проінформувати нових про особливості проф. Адама Антоновича — людини непересічної, одержимої в своїй щоденній праці на громадській ниві, що залишила після себе надзвичайно багато добрих справ, які офіційно оцінені американським урядом Чикаґо та стейту Іллиной.

Аристократом духу назвав Адама Антоновича, пращаючи в останню дорогу, дуже шанований і відомий в Чикаґо св. п. о. митрат Маріян Бутринський. Він мав на увазі його шляхетність, правдолюбство, незалежність поглядів, альтруїзм, безамбітність. За спогадами його сучасників, вміщених в „Екрані"-97, найбільшою його „вадою" було говорити правду в вічі.

Все своє життя в ім'я досягнення мети сам брався за найпростішу працю, робив ту чи іншу справу за кількох. Так, організовуючи спортивну роботу серед молоді в Равнд Лейку, брав лопату і сам починав розчищати місце під спортивний майданчик. Сам носив течку з „Екранами" по всіх імпрезах, де їх розповсюджував. Майже сам робив журнал, про що прочитаєте у спогадах д-ра Мирослава Харкевича („Екран"-97, с. 16).

Займаючи дуже відповідальні поважні громадські посади в суспільному житті Чикаґо, на прожиття сім'ї також довший час працював чорноробом. Десять років був директором найпрофесіональнішої і найбільшої серед подібних в ЗСА Школи українознавства в Чикаґо, а також одним із засновників. Був одним із ініціяторів заснування тут відомого Літературного Фонду ім. Івана Франка і його головою на протязі 35 років.

Робота редактора „Екрану" була лише частиною його освітньо-виховної діяльности з молоддю до останніх років, тому що за покликанням був педагогом з талантом від Бога, і вихованням молоді займався все життя. Ще на Україні по закінченні Львівського університету (1936) — вчитель гімназії і виховник студентів Малої семінарії, один з провідників і активний діяч спортового товариства „Сокіл", вчитель фізкультури, організатор спортових змагань. На Холмщині (1939–41) — референт молоді при окружному Українському Допомоговому Комітеті, організатор куренів молоді, комендант спортово-вишкільного табору, учитель української гімназії в Холмі. В ДП таборах — вчитель українських шкіл і організатор спортової роботи з молоддю.

В Чикаґо (1949–92) до останнього працював з молоддю, ходив у походи тощо. Був з молодими, і сам був молодим. Коли йому сповнилось 69 років, він отримує вітання від губернатора Іллиною: разом із трьома американськими сенаторами із сином Борисом, стейтовим репрезентантом, він пішки подолав 300 миль у туристському поході до Спрінґфілду. Ціль походу була звернути увагу американців на проблеми поневоленої України. Це був 1978 рік.

І все ж добра половина сторінок цього видання відведена своєрідному узагальненому звіту громади Чикаґо, її найбільшим успіхам і тим, хто причетний до них. Тим трудівникам на громадській ниві, з якими пліч-о-пліч працював педагог і редактор Адам Антонович.

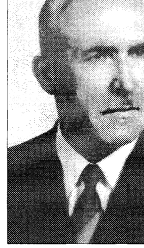
Тут і фрагменти з унікального проєкту „Покоління: українці в Чикаґо". Проєкт включає створення відеофільмів про громаду в Чикаґо та метрополії. Підготовлені двома мовами відеофільми ввійдуть в інформаційний фонд в Інтернет та Бібліотеку Конгресу ЗСА.

Мають відношення чикаґці і до конференцій українців в Іллинойському університеті в Урбані, в яких приймав активну участь Адам Антонович.

Кілька матеріялів присвячено наймолодшому — третьому поколінню повоєнних іммігрантів (внуки Городиських, Калина Грушецька, внуки Антоновича та інші). Отож, створено короткий, але змістовний силюет відомого Українського Села Чикаґо.

Думається, читачі „Екрану"-97 зможуть вловити ще одну ідею цього видання. Всім відомо, що існує проблема асиміляції української громади, як інших етнічних груп Америки. Втримання етнічної ідентичности залежить у великій мірі від тяглости поколінь українців, що проживають в діяспорі. Сім'я Антоновичів, що йде від Адама і Марії, якраз, на наш погляд, відповідає цій потребі. Незавершені справи та ідеї Адама Антоновича втілюють в життя, більш того розвивають їх, син Борис з дружиною Орисею.

З однієї сторони це подружжя в повній мірі презентує американське суспільне життя і культуру. В свій час практикуючий адвокат Б. Антонович обирався стейтовим репрезентантом. Його дружина, що закінчила мистецькі студії університету, працювала кінорежисером наукових фільмів, а також в театрі, займається українськими проєктами як волонтер. Антоновичі молодші залишаються активними діячами українського життя.

Адам Антонович, засновник і понад 30-річний редактор журналу „Екран".

Їх організаційними і фінансовими зусиллями, разом з ініціятивною групою на чолі з Степаном Маланчуком, вийшов у світ в 1996 році альманах „Сокіл-Батько", присвячений 100-літтю сокільського спортового руху в Україні (укладач Анна Блаґітка). А взяв на себе відповідальність за збирання матеріялів покійний редактор ще в 1975 році.

Виходом „Екрану"-97 здійснено його заповіт — видати 150-те число, частково ним підготовлене. Ці сторінки ввійшли у видання. Історичні сторінки, бо в них — документи про проголошення Української незалежної держави.

П'ятий рік здійснює Орися Антонович, як редактор, оператор та інтерв'юер, разом з фотографом Лялькою Кучмою, проєкт „Покоління: українці в Чикаґо". Стільки ж часу вона обрана діючим директором Літературного Фонду ім. Івана Франка.

Продовжуючи сімейну традицію безкорисливої допомоги потребуючим, сім'я Антоновичів в тій чи іншій формі надає тепер практичну допомогу дуже багатьом колективам, представникам творчої інтелігенції в Україні і з України.

Приємне і те, що їх діти Тома і Аня, що закінчили школу українознавства, не забувають українську мову, постійно допомагають батькам у їх проєктах. Дійсно: „Козацькому роду нема переводу".

Спокусливо згадати ще про одного Антоновича, теж нашого сучасника. Це молодшого брата Адама — Мирослава, якого добре знають в Европі, як музикознавця, диригента. Це він організував в Голляндії т. зв. Византійський Хор з числа голляндців, які українською мовою понад 45 років виконують українські духовні і народні пісні. І 45 років диригував цим хором Мирослав Антонович, передавши нині цю ролю голляндцеві Григорію Саролеа. Про цю діяльність унікального хору також прочитаєте в цьому випуску.

Отож, побажаємо „Екранові"-97 широкого читача. І впевнені, що в майбутньому його матеріяли будуть використані дослідниками історії етнічної групи українців як частини американської і всеукраїнської спільноти. І в тому полягає суспільне значення видання, що підготовлене і здійснене на громадських засадах.

„Екран" в ціні 10 дол. можна замовити, пишучи на адресу: 2232 West Chicago Ave., Chicago 6 IL 606222.

Надія Коваль,
Київ

Спортові вісті

Редаґує Омелян Твардовський

Відбудуться шахові першества УСЦАК

Згідно з обіжником шахової ланки УСЦАК, цьогорічні ігри за чемпіонат УСЦАК відбудуться в суботу, 13-го червня в Гартфорді, Конн. Господарем цього шахового турніру є місцевий шаховий клюб, а організатором Йосип Гладун (число телефону організатора: 850-257-9499).

Змагання турніру пройдуть в приміщенні Українського Народного Дому, при вулиці 961 Ведерсфілд Авеню в Гартфорді, Конн., 06114. Змагання проходитимуть в 5-ти рундах швайцарською системою, по 30 хвилин для кожного партнера на цілу партію, то значить, що партія триватиме не більше як годину. Усі шахісти-учасники турніру відіграють по 5 партій. Ніхто не відпадає. Змагання розпочнуться в 12-ій годині в полудне. Нагороди гарантовані: одна — 200 дол., одна для юнака нижче 18-ти років життя — 100 долярів, шахістові з рейтінґом нижче 2000 — 100 дол. Передбачено нагороди за 2-ге— 3-тє місця, залежно від числа учасників. Шахістів, що мають шахи і шахові годинники, просять привезти їх з собою.

Д-р Орест Попович

Тетяна Кононенко — чемпіонка між дівчатами України

Недавно в Україні пройшов шаховий турнір за чемпіонат в групі дівчат, переможницею в якому вийшла вже відома читачам „Спортових Вістей" юна шахістка Тетяна Кононенко, стипендистка УСЦАК. Після цього успіху Тетяну зустріли спортові журналісти, розмову з якими подали в газеті „Час-Тайм".

В розмові Тетяна подякувала репортерам за висловлені ґратуляції і сказала, що цей турнір їй вдався і вона єдина пройшла без поразки. На запит, чому їй не вдався виступ на різдвяних зустрічах, Тетяна відповіла, що тоді не витримала психологічно, а крім того, бліц не є її улюбленим зайняттям. Помимо того Тетяна приїджає на це дивовижне свято з величезним задоволенням. Такої атмосфери немає навіть на світових першостях...

На запит журналіста, коли Тетяна поборється за місце в репрезентації України, відповіла: „Сподіюся наступного разу, в мене будуть підстави теж претендувати на місце в збірній".

— А якби тебе запросили грати за якусь країну і запропонували за це великий гонорар, погодилася б?

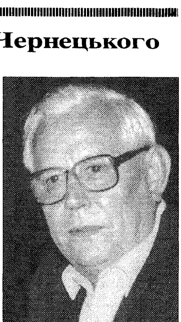
— Нізащо! Я — патріотка України і хочу грати лише за нашу команду.

— Після нашої попередньої з тобою зустрічі, — запитав один з кореспондентів, — ти стала дуже популярною в діяспорі і вони тобі допомагають, створивши фонд „Тетяна–Руслан". (Йдеться про підтримку УСЦАК).

— Я їм дуже вдячна за допомогу. Це мені додає сил. Я це завжди буду оцінювати, — відповіла Тетяна. Ось така вона віце-чемпіонка Европи серед старших дівчат. Вона зробила перший крок до осягнення титулу ґросмайстра, і обов'язково матиме найвище шахове знання. Приятелів спортовців — патріотів України УСЦАК закликає підтримати Тетяну, її черговий виїзд на міжнародний турнір. Пожертви ласкаво просимо висилати на адресу УСЦАК із зазначенням на фонд „Тетяна–Руслан". USCAK—„Tetiana–Ruslan" 680 Sanford Ave Newark, N.J. 07106.

В пам'ять І. Чернецького

Після короткої, але серйозної недуги 9-го січня 1997 року в Рочестері, Н. Й., упокоївся св. п. Ігор Чернецький, батько двох чудових дочок Марії та Оксани з дітьми. Лишив покійник в невимовному горі й дружину Ганну з дому село Трибухівці, Тернопільська область, з якою прожив у найкращій згоді ціле півстоліття.

Св. п. І. Чернецький

Народився Ігор 2-го серпня 1924 року в Новім Селі південної Чернігівщини в родині заможних селян. Батьки Ігоря були розкуркулені на початку тридцятих років, а в 1939 році розстріляні, як вороги народу.

Друга світова війна круто повернула життєвий курс молодого Ігоря і упала тяжким випробуванням на його й без того тяжке життя — щезла надія Ігоря отримати вищу освіту, якої він так прагнув.

Влітку 1942 року 18-літнього Ігоря насильно вивезено до Німеччини. Працюючи на тяжкій фізичній праці міста Ельванген, Ігор діждався приходу американців та, пам'ятаючи московську „доброту", вирішив лишитись на Заході — так він розділив гірку долю українських неповоротців незабутніх повоєнних років, коли московські людолови правдами й неправдами намагались виловити тих „ворогів народу" й повернути їх не на батьківщину, а поповнити ними страшні сибірські табори каторжної праці.

Перебуваючи в одному з таборів так званих переміщених осіб, Ігор одружився з Ганною, придбав з нею двох гарнесеньких діток і в 1950 році переселився до ЗСА. Ню Йорк, Баффало, Рочестер — такий життєвий шлях Ігоря та його родини в ЗСА. Осівши в 1962 році в Рочестері, Ігор розпочав тяжку фізичну працю в одній з місцевих шкіл, а згодом знайшов таку ж працю й в підприємстві „Зірокс". Продовж довгих літ св. п. Ігор трудився на обидвох працях, щоб звести кінці з кінцями — виховання дітей вимагало праці, праці й ще раз праці!

Та нелегке життя Ігоря не стало на заваді його національним і громадським інтересам. Довгими роками він був членом Товариства Прихильників УНРади. Окрім цього він був активним членом української православної громади й жертвенним і трудолюбивим будівничим величного храму Св. Покрови УАПЦ в Рочестері.

Павло Прокопенко

ГРОМАДСЬКІ ІМПРЕЗИ

Редакційні вістки про громадські імпрези будуть поміщені у „Свободі" **тільки після появи платних оголошень** у щоденнику або „Українському Тижневику".

Редакція „Свободи"

КАЛЕНДАРЕЦЬ ТЕНІСОВИХ ЗМАГАНЬ НА СОЮЗІВЦІ, 1998 Р.

4—5-го липня — УСЦАК-Схід
1—2-го серпня — Подвійні ігри
5—7-го вересня — Крайові першества УСЦАК
19—20-го вересня — Турнір КЛК